

چرا ملت‌ها شکست می‌خورند؟

ریشه‌های قدرت، ثروت و فقر

دارون عجم اوغلو، جیمز ای. رابینسون

مترجمان: محسن میردامادی، محمدحسین نعیمی‌پور

فهرست

۹ مقدمه

۲۳ پیش‌درآمد

چرا مصری‌ها میدان‌التحریر را اشغال کردند تا حسنی مبارک را به زیر بکشند و این واقعه به فهم ما از علل فقر و بهروزی اقتصادی چه معنایی می‌بخشد؟

۲۹ فصل اول:

خیلی نزدیک، خیلی متفاوت

نوگالس آریزونا و نوگالس سونورا مردم، فرهنگ و جغرافیایی یکسان دارند. چرا یکی از آنها ثروتمند و دیگری فقیر است؟

۷۷ فصل دوم

نظریه‌هایی که جواب نمی‌دهند

کشورهای فقیر به دلیل جغرافیا یا فرهنگ‌شان، یا به این دلیل در فقر به سر نمی‌برند که رهبران‌شان نمی‌دانند کدام خط‌مشی‌ها شهروندان‌شان را ثروتمند می‌سازد.

۱۰۷ فصل سوم

تولید فقر و غنا

چگونه بهروزی اقتصادی و فقر توسط انگیزاننده‌هایی که نهادها خلق می‌کنند تعیین می‌شود، و سیاست به چه شکل چستی نهادهای یک کشور را مشخص می‌کند؟

فصل چهارم

تفاوت‌های کوچک و برهه‌های سرنوشت‌ساز: وزن تاریخ

چگونه نهادها در خلال درگیری‌های سیاسی متحول می‌شوند و چگونه گذشته حال را شکل می‌دهد؟

۱۴۱

فصل پنجم

من آینده را دیده‌ام، و نتیجه‌بخش است: رشد تحت سلطهٔ نهادهای استثماری

استالین، شیام شاه، انقلاب نوسنگی و دولت - شهرهای مایا همگی در چه چیز مشترک بودند و چگونه این وجه مشترک نشان می‌دهد که رشد اقتصادی فعلی چین قابل تداوم نیست؟

۲۰۹

فصل ششم

جدایی

چگونه نهادها در طول زمان تکامل می‌یابند، و اغلب به تدریج از یکدیگر جدا می‌افتند؟

۲۴۵

فصل هفتم

نقطه عطف

چگونه یک انقلاب سیاسی در ۱۶۸۸ نهادهای انگلستان را دگرگون ساخت و به انقلاب صنعتی انجامید؟

۲۸۳

فصل هشتم

در سرزمین ما نه: موانع توسعه

چرا قدرت سیاسی در بسیاری از کشورها در مقابل انقلاب صنعتی ایستاد؟

۳۳۹

فصل نهم

توسعهٔ معکوس

چگونه استعمار اروپائیان بخش عمده‌ای از جهان را به فقر کشاند؟

۳۷۳

فصل دهم

پراکندگی رفاه

چگونه شد که برخی بخش‌های جهان مسیرهای متفاوتی نسبت به بریتانیا به سوی بهروزی اقتصادی پیمودند؟

۴۰۹

فصل یازدهم

چرخهٔ تکاملی

چگونه نهادهایی که مشوق بهروزی اقتصادی هستند حلقه‌های بازخوردی مثبتی به وجود می‌آورند که مانع از تلاش‌های نخبگان برای به زیر سلطه درآوردن این نهادها می‌شود؟

۴۵۱

فصل دوازدهم

چرخهٔ شوم

چگونه نهادهایی که فقر به بار می‌آورند حلقه‌های بازخوردی منفی ایجاد می‌کنند و ماندگار می‌شوند؟

۴۹۳

فصل سیزدهم

امروزه چرا ملت‌ها شکست می‌خورند؟

نهادهای، نهادهای، نهادهای

۵۳۹

فصل چهاردهم

درهم شکستن قالب

چگونه شد که کشورهایی اندک‌شمار خط سیر اقتصادی خود را با دگرگونی در نهادهایشان، تغییر دادند؟

۵۶۷

فصل پانزدهم

فهم فقر و غنا

چگونه جهان می‌توانست متفاوت باشد و چگونه فهم این موضوع می‌تواند علت ناکامی بیشتر تلاش‌ها در جهت مبارزه با فقر را توضیح دهد؟

کتاب‌شناسی منابع و مقالات
منابع نقشه‌ها

۶۱۱

۶۳۴

فصل اول

خیلی نزدیک، خیلی متفاوت

اقتصاد ریوگرانده^۱

شهر «نوگالس»^۲ با حصارى از سیم خاردار به دو نیم تقسیم شده است. اگر در کنار حصار بایستید و به شمال بنگرید، «نوگالس آریزونا»^۳ را خواهید دید که در بخش ستاکروز^۴ واقع شده است. در آنجا درآمد متوسط خانوارها سی هزار دلار در سال است. بیشتر نوجوانان به مدرسه می‌روند و اکثر بزرگسالان تا پایان مقطع متوسطه تحصیل کرده‌اند. با وجود تمام بحث‌هایی که مردم در مورد کاستی‌های نظام سلامت در آمریکا دارند، آنها به‌طور نسبی سالم‌اند و براساس معیارهای جهانی در سطح بالایی از امید به زندگی به سر می‌برند. بسیاری از اهالی شهر بالای ۶۵ سال سن دارند و هزینه پزشکی سالمندان^۵ برخوردارند. این تنها یک مورد از خدمات فراوانی است که دولت فراهم آوردن آنها را بر خود لازم می‌داند؛ خدماتی از قبیل تأمین برق، تلفن، سیستم فاضلاب، بهداشت عمومی، شبکه راه‌هایی که نوگالس را به دیگر شهرهای منطقه و بقیه آمریکا متصل می‌کند و نیز قوانین و نظمی که اهمیت خاص خود را دارد. مردم نوگالس آریزونا می‌توانند بدون هراس از در خطر افتادن امنیت‌شان و یا دغدغه دائمی در مورد دزدی، مصادره اموال و تهدیدهای مشابه آن به زندگی روزمره خود بپردازند. آنها هم‌چنین دولت را با وجود تمام ناکارآمدی‌ها و برخی موارد فساد، نمایندگی بدیهی خود می‌دانند - که این موضوع، به اندازه زندگی بدون هراس، از اهمیت برخوردار است. آنها می‌توانند با رأی خود شهردار، فرماندار، نمایندگان کنگره و

سناورها را تغییر دهند. آنان همچنین در انتخابات ریاست جمهوری که تعیین می‌کند چه کسی هدایت کشورشان را به دست می‌گیرد دارای حق رأی‌اند. دموکراسی برای آنها جزء بدیهیات زندگی اجتماعی تلقی می‌شود.

در جنوب این حصار، یعنی تنها چند قدم آن طرف‌تر شرایط کاملاً متفاوت است. با وجود آن‌که اهالی «نوگالس سونورا»^۶ در بخش نسبتاً مرفه مکزیک زندگی می‌کنند، با این حال درآمد متوسط خانوار در آن‌جا حدود یک سوم نوگالس آریزونا است. در آن‌جا بیشتر بزرگسالان تحصیلات مقطع متوسطه را به پایان نرسانده‌اند و بسیاری از نوجوانان به مدرسه نمی‌روند. مادران نگران نرخ بالای مرگ‌ومیر نوزادان هستند و با توجه به کیفیت پایین بهداشت و سلامت عمومی، طول عمر کم‌تر مردم تعجب برانگیز نیست. آنها هم‌چنان به طیف وسیعی از خدمات عمومی دسترسی ندارند. جاده‌های جنوب حصار در وضع بدی به سر می‌برند. نظم و قانون در شرایط بدتری است. میزان جرم و جنایت بالاست و راه‌اندازی کسب و کار اقدامی مخاطره‌آمیز به حساب می‌آید. در مورد اخیر، اهالی نه تنها با خطر سرقت مواجه هستند، که راه‌اندازی یک بنگاه جدید و اخذ تمامی مجوزهای مورد نیاز مستلزم پرداخت رشوه به همه دست‌اندرکاران و تلاشی طاقت‌فرساست. ساکنان نوگالس سونورا به‌طور روزمره با فساد و بی‌لباقی سیاستمداران سروکار دارند.

برخلاف همسایگان شمالی، دموکراسی برای آنها تجربه‌ای بسیار تازه محسوب می‌شود. تا زمان اصلاحات سیاسی در سال دو هزار میلادی، نوگالس سونورا دقیقاً به‌مانند سایر بخش‌های مکزیک، تحت کنترل فسادآمیز «حزب انقلابی نهادی»^۷ قرار داشت.

چگونه ممکن است دو نیمه یک شهر تا این حد با هم متفاوت باشند؟ میان آنها هیچ اختلافی در جغرافیا، آب و هوا یا نوع بیماری‌های شایع در منطقه وجود ندارد، زیرا میکروب‌ها برای تردد میان دو بخش آمریکایی و مکزیک‌ای این شهر با محدودیتی روبه‌رو نیستند. در این دو شهر وضعیت سلامت بسیار متفاوت است، اما این موضوع هیچ ربطی به امراض محیطی ندارد؛ بلکه به خاطر عدم برخورداری اهالی جنوب حصار از بهداشت مناسب و مراقبت‌های مطلوب پزشکی است.

شاید ساکنان این دو نیمه تفاوت زیادی با یکدیگر دارند. آیا ممکن است اهالی نوگالس آریزونا از نوادگان مهاجرین اروپایی و مردم جنوب از نسل «آزتک»^۸ باشند؟ نه! چنین نیست. پیشینه مردم در هر دو سوی مرز کاملاً یکسان است. پس استقلال مکزیک از اسپانیا در سال ۱۸۲۱ نواحی اطراف «لوس دوس نوگالس»^۹، بخشی از ایالت مکزیک «وی‌یخا کالیفرنیا»^{۱۰} محسوب می‌شد و تا مدت‌ها پس از جنگ آمریکا - مکزیک در سال‌های ۴۸-۱۸۴۶ وضعیت به همین صورت بود. هر واقع تنها پس از خرید «گادسدن»^{۱۱} در سال ۱۸۵۳ بود که مرزهای آمریکا به این ناحیه گسترش یافت. این ستوان «ان. میشلر»^{۱۲} بود که در حین بازدید از مرز متوجه دره کوچک و زیبای لوس نوگالس شد. در دو سوی مرز، دو شهر سر بر آوردند. ساکنان نوگالس آریزونا و نوگالس سونورا با نیاکان مشترک از غذاها و موسیقی یکسانی لذت می‌برند و ما مرتکب این بی‌پروایی می‌شویم و می‌گوییم «فرهنگ» یکسانی دارند.

البته یک توضیح بسیار ساده و واضح در مورد تفاوت‌های میان دو نیمه نوگالس وجود دارد که احتمالاً خیلی وقت است آن را حدس زده‌اید: همان مرزی که این دو نیمه را به وجود آورده است. نوگالس آریزونا در ایالات متحده قرار دارد. ساکنانش به نهادهای اقتصادی آمریکا دسترسی دارند که آنان را قادر می‌سازد آزادانه شغلشان را انتخاب کنند، از تحصیل در مدارس و آموزش مهارت‌ها برخوردار باشند و کارفرمایان خود را به سرمایه‌گذاری در بهترین فناوری‌ها تشویق کنند، که به دستمزد بالاتر آنها می‌نجامد. افزون بر این، به نهادهای سیاسی دسترسی دارند که به آنها اجازه می‌دهد تا با مشارکت در یک فرآیند دموکراتیک نمایندگان خود را برگزینند و چنان‌چه عملکرد بی‌عی داشتند آنها را تغییر دهند. در نتیجه سیاستمداران خدمات اساسی مورد مطالبه شهروندان را، که دامنه‌ای میان بهداشت عمومی تا راه‌ها و نظم و اجرای قوانین را در برمی‌گیرد، فراهم می‌آورند. ساکنان نوگالس سونورا تا این حد خوش‌اقبال نیستند. آنها در دنیایی دیگر که توسط نهادهایی^{۱۳} دیگر شکل گرفته است به سر می‌برند. (این نهادهای انگیزه‌هایی کاملاً مغایر را برای اهالی دو نیمه این شهر و کارآفرینان و صاحبان